

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ—JURISPRUDENȚĂ—LEGISLAȚIUNE—ECONOMIE POLITICĂ—FINANȚE—SOCIOLOGIE

FONDATOR:
ION S. CODREANU
Avocat,

DIRECTOR:
I. GR. PERIȚEANU
Avocat, fost Ministru

PRIM REDACTOR:
ALEXANDRU VELESCU
Doctor în Drept, Avocat

COMITETUL DE DIRECȚIE:

Traian Alexandrescu, fost decan al Baroului de Ilfov; **Alexandru Cerban**, Profesor Universitar, Avocat; **Iosif G. Cohen**, Consilier la Consiliul Legislativ, Avocat; **Gr. Conduratu**, Avocat; **N. Jac Constantinescu**, Președinte la C. de Apel București; **E. Cristoforeanu**, Dr. în Drept dela Roma, Avocat; **Dem. I. Dobrescu**, Primarul General al Capitalei; **Vintilă Dongoroz**, Conferențiar universitar, Membru în Consiliul de disciplină al Baroului Ilfov; **D. Gălășescu-Pyk**, Profesor Universitar, Avocat; **Eugen Petiț**, Consilier la Înalta Curte de Casație; **G. Petrovici**, Prodecan al Baroului Ilfov; **C. Sipsom**, Profesor Universitar; **C. A. Stoeanovici**, Conf. univ., Membru al Consiliului Legislativ; **Gr. L. Trancu-Iași**, fost Ministru, Avocat; **Hariton Udrea**, Judecător Trib. Ilfov; **Petre Vasilescu**, Profesor Universitar.

SECRETARI DE REDACȚIE:

E. C. Decusară, Dr. în Drept din Paris, Directorul Statisticei Judiciare; **Ionel I. Codreanu**, Doctor în drept din Paris, Avocat

S U M A R

- *Instrăinarea Codurilor*, (urmare) de Judec;
- *Rangul Regulamentelor inferioare ale Corpurilor Legislative în erarhia normelor de drept*, de C. Teodorescu, Pro-Decanul Baroului Chișinău;
- *Condițiuni și cauze ilicite*, de I. Păunescu-Cârcea, Dr. în Drept.

JURISPRUDENȚE:

- Înalta Curte de Casație s. 1: *Haralambie Petrosanu* cu *Elena Țugui*: (Vânzare. Pentru care acte cumpărătorul este ayant cauze al vânzătorului? Autoritate de lucru judecat, când există? Vânzări succesive ale aceluiaș bun. Terț deținător al bunului. Dacă poate opune nulitatea vânzării?).
- Camera de punere sub acuzare a Curții de apel București: *Prof. Grigore Forfu*, apel contra mandatului de arestare (Mandat de arestare. Apel la Camera de punere sub acuzare. Ofensă adusă Regelui prin presă. Motivare. Condițiuni esențiale. Nerespectarea lor. Anulare. Art. 100, 101 Pr. penală; art. 77 al. 1 și 294 C. penal);
- Idem, *idem* (Mandat de arestare. Apel la Camera de punere sub acuzare. Deținere. Motivare. Condițiuni esențiale. Neîndeplinirea lor. Anulare. Art. 93 al. 2 Pr. penală; art. 11 Constituție);
- Trib. Ilfov s. 1 Civ. Cor.: *Camera Sindicală a Proprietarilor Urbani București* (Proprietarii de imobile urbane pot să ceară a se constitui în Sindicate profesionale).

INSTRĂINAREA CODURILOR

(Urmare. Vezi numărul trecut)

*Continuăm — fără comentarii — publicarea extra-
Legislativ, pentru a se vedea măsura în care autorii
selor din proiectul Codului civil elaborat de Consiliul
lui au urmat modelele germano-maghiare.*

I

Din Proiectul Codului Civil

Proiectul codului civil român ¹⁾

Rudenia

Art. 236. — Persoanele care coboară una dintr'alta sunt rudenii în linie dreaptă. Persoanele cari nu sunt rude în linie dreaptă, dar coboară din acelaș strămoș sunt rude în linie colaterală.

Rudenia în linie dreaptă descendentă, leagă o persoană cu ori care coboară din ea; rudenia în linie dreaptă ascendentă, leagă o persoană cu cei din care ea coboară.

Art. 237. — Gradul de rudenie se va socoti după numărul generațiilor care-i dau ființă.

Codul civil german ²⁾

Rudenia

Art. 1589. — Persoanele care descind una din alta sunt înrudite în linie dreaptă. Persoanele neînrudite în linie dreaptă dar cari descind dela aceeaș terță persoană sunt înrudite în linie laterală.

Gradul de rudenie se determină după numărul nașterilor intermediare.

Proiectul codului civil maghiar ³⁾

Inrudiarea

Art. 86. — Autorii și urmașii lor sunt rude în linie directă.

În linie colaterală sunt rude: acei cari derivă dintr'un autor comun dar nu sunt rude în linie dreaptă.

Art. 87. alin. 1. — O persoană se înrudește în linie directă cu alta, în atâtea grade câte nașteri sunt între ele.

¹⁾ Textul depus la Camera.

²⁾ Traducerea d-lui Em. Casofeanu, Buc. 1914.

³⁾ Traducerea din volumele „Minoritatea” și „Studii de drept civil comparat” de d-l Consilier G. P. Docan.

Art. 238. — Copilul nelegitim nu va fi socotit rudă cu rudele tatălui său, nici cel adoptat cu rudele adoptatorului.

Art. 239. — Rudele soțului, afară de cele adoptive, sunt în aceeași linie și grad afinită celui alt soț.

CAPITOLUL II

Filiația legitimă

Situațiunea juridică a copilului legitim

Art. 262. — Copilul va lua numele de familie al tatălui.

Art. 263. — Părinții vor avea îndatorirea de a da educațiune copiilor și de a-i pregăti pentru o profesiune.

Puterea părintească asupra copilului legitim

Art. 265. Copilul până la majoritate va fi supus puterii părintești.

Dreptul de reprezentare

Art. 297. — Tatăl va reprezenta pe copil. Dreptul de reprezentare se va cuveni mamei dacă astfel s'a prevăzut în convențiunea matrimonială sau dacă tatăl este mort, decăzut din puterea părintească, dispărut, interzis sau în neputință de a-și manifesta voința.

Art. 298. — Părintele nu va reprezenta pe copil :

1) În actele, purtând asupra bunurilor, care nu sunt supuse administrațiunei sale ;

Copilul va fi reprezentat în aceste acte de cel care are dreptul să administreze bunurile ;

2. De câte ori pot fi interese protivnice între părinte și copil sau între copii supuși aceleiași puteri ; în aceste cazuri instanța tutelară va numi un curator special ; părintele va fi obligat să ceară această numire.

Adopțiunea

Art. 334. — Adopțiunea este oprită dacă la încheierea convențiunii adoptatorul nu este major, are descendenți sau nu este cu cel puțin 18 ani mai în vârstă ca adoptatul. Adopțiunea unui copil nu împiedică o altă adopțiune. Copilul nelegitim va putea fi adoptat de tatăl său chiar dacă acesta are alți copii nelegitimi.

Ministerul de Justiție va putea da scutire pentru diferență de vârstă, dacă adoptatul este cel puțin cu 12 ani mai tânăr ca adoptatorul *).

Art. 335. — Adopțiunea între soți sau între frați este oprită.

În timpul tutelei nu este îngăduită adopțiunea între tutori și minorul ce se află sub tutela sa.

Un copil nelegitim și tatăl acestuia nu se consideră ca rude.

Art. 1590 al. 1. — Rudele unui soț sunt aliate cu celălalt soț. Linia și gradul de alianță se determină după linia și gradul rudeniei intermediare.

TITLUL II

Descendența legitimă

Situațiunea juridică a copilului legitim

Art. 1616. — Copilul obține numele de familie al tatălui.

Art. 1627. — Tatăl în virtutea puterii părintești are datoria și dreptul să îngrijească de persoana și averea copilului.

Art. 1631. — Îndatorirea pentru persoana copilului cuprinde dreptul și datoria de a educa, a supraveghea și a fixa reședința copilului.

Puterea părintească

Art. 1626. — Copilul minor stă sub puterea părintească.

Art. 1630. — Îngrijirea persoanei sau averii cuprinde reprezentarea copilului.

Reprezentarea nu aparține tatălui, dacă conform art. 1795 un tutor este exclus de la reprezentarea copilului...

Art. 1684. — Mamei aparține puterea părintească :

1. Dacă tatăl a murit sau este declarat mort ;

2. Dacă tatăl a părăsit puterea părintească și căsătoria este desfăcută.

Art. 1685. — Dacă tatăl este împiedecat de fapt la exercitarea puterii părintești sau puterea sa părintească nu lucrează, atunci în timpul duratei căsătoriei o exercită mama, afară de uzufruct...

Art. 1744. Adoptatorul trebuie să fi implinit etatea de 50 ani și să fie cel puțin cu 18 ani mai în etate decât copilul.

Art. 1745. — Dela condițiunile impuse de art. 1744 poate să se acorde dispensă, dar dela etate numai atunci dacă adoptatorul e major.

Adopțiunea

Art. 1741. — Acela care n'are descendenți legitimi poate adopta o persoană prin contract cu aceasta.

Art. 1743. — Existența unui copil adoptat nu se opune unei adoptări de către o altă persoană.

Art. 1744. Adoptatorul trebuie să fi implinit etatea de 50 ani și să fie cel puțin cu 18 ani mai în etate decât copilul.

Art. 1745. — Dela condițiunile impuse de art. 1744 poate să se acorde dispensă, dar dela etate numai atunci dacă adoptatorul e major.

Art. 1752. — Dacă un tutor vrea să adopte pe copilul său atunci tribunalul de tutelă nu trebuie să acorde aprobarea cât timp adoptatorul e în funcțiune.

Art. 88. — Un soț este afîn cu rudele celui alt soț în linia și gradul în care este rudă celălalt soț...

CAPITOLUL II

Descendența legitimă

Art. 101. — Copilul legitim poartă numele de familie al tatălui.

Art. 162. — Dreptul și îndatorirea părintelui este să îngrijească de copilul său minor, în special să îngrijească pe copil, să-i dea educație și să-l supravegheze.

Dreptul părintesc

Dreptul de reprezentanță al tatălui

Art. 200. — Tatăl reprezintă pe copilul minor în toate afacerile personale și patrimoniale.

Art. 205. — Dacă tatăl a decedat sau a fost declarat mort, mama administrează averea copilului minor și îl reprezintă.

Art. 206. — Când tatăl este în viață, mama administrează averea copilului, în cazul când tatăl nu are dreptul de administrație sau este de fapt împiedecat în exercitarea lui. În aceste cazuri mama este totodată și reprezentantul copilului...

Art. 207. — Nu are drept tatăl a reprezenta copilul :

1. În cazurile prevăzute de art. 182 al. 1, 2 și 3 nici în afacerile personale, nici patrimoniale ;

2. În afacerile patrimoniale, dacă nu poate administra averea copilului pentru alte cauze decât cele prevăzute în art. 182 al. 1, 2 și 3.

Art. 202. — Tatăl nu poate reprezenta copilul când conform art. 261, nici tutorul nu poate reprezenta pe copil.

Adopțiunea

Art. 122 al. 1. — Nu poate adopta cel care are urmași legitimi. Femeia nu poate adopta copilul altuia nici în cazul când urmașul său ar fi nelegitim.

Al. 3. Faptul că cineva are un copil adoptiv nu-l împiedică să mai adopteze și pe altul.

Art. 121. — O persoană care a implinit etatea de 40 ani poate adopta o persoană mai tânără cu cel puțin 16 ani.

Ministerul de Justiție poate da dispensă de condițiunile de etate și de diferență de vârstă pentru ca un major să adopteze o persoană mai tânără ca el.

Art. 123. — Nimeni nu poate adopta pe soțul său sau pe autorii acestuia.

*) Acest ultim alineat a fost suprimat în proiectul depus la Parlament.

Art. 336. — Adopțiunea unui copil de către mai multe persoane este oprită, afară numai dacă este adoptat de doi soți.

Impiedicarea va înceta după moartea adoptatorului.

Art. 337. — Un soț nu va putea adopta sau fi adoptat fără învoirea celuilalt soț, afară de cazul când acesta din urmă este dispărut sau interzis.

Art. 338. — În numele minorului vor consimți la adopțiune amândoi părinți

Dacă unul din părinți este mort sau în neputință de a-și manifesta voința, consimțământul celuilalt părinte va fi îndesulător. În lipsa ambilor părinți sau când cel care urmează să fie adoptat este interzis, va consimți la adopțiune tutorul cu încuviințarea instanței tutelare. Minorul care a împlinit vârsta de 16 ani va consimți la adopțiune cu învoirea părinților sau a tutorelui. Dispozițiunile aliniatului II se vor aplica prin asemănare.

Incheierea adopțiunii

Art. 339. — Adopțiunea se va săvârși prin consimțământul părților și încuviințarea judecătorească.

Consimțământul nu va putea fi dat sub condițiune sau cu termen.

Art. 341. — Instanța judecătorească va cerceta dacă sunt împlinite cerințele legii și dacă adoptatorul se bucură de o bună reputație.

Efectele adopțiunii

Art. 343. — Adoptatul va dobândi prin adopțiune, situațiunea legală de copil legitim al adoptatorului.

Când 2 soți adoptă aceeași persoană sau când copilul unuia din soți este adoptat, adoptatul va dobândi situațiunea legală de copil legitim comun al soților.

Art. 344. — Adoptatul va adăuga la numele său, numele de familie al adoptatorului, putând însă să pue acest nume și înainte de numele său, dacă astfel este convențiunea.

Adoptatul va adăuga numele ce adoptatoarea a avut ca necăsătorită dacă prin căsătorie ea poartă alt nume.

Când adoptatul dobândește situațiunea legală de copil legitim comun a 2 soți, el va adăuga numai numele bărbatului.

Dacă adoptatorul și adoptatul au același nume, nici-o schimbare nu se va aduce numelui adoptatului. (Inovație!).

Art. 345. — Adopțiunea nu va aduce nici o știrbire drepturilor sau obligațiilor ce izvorăsc din rudenția firească, întrucât legea nu dispune altfel.

Art. 346. — În afară de cazul când unul din soți a adoptat copilul celuilalt, părinții firești vor pierde prin adopțiune puterea părintească; ei vor păstra însă legături personale cu adoptatul dacă instanța

Art. 1749 al. 1. — Un copil nu poate fi adoptat decât numai de o pereche căsătorită.

Art. 1746. — Acela care este căsătorit nu poate fi adoptat decât numai cu consimțământul soțului.

Consimțământul nu se cere dacă soțul, permanent, nu este în stare a da declarațiune sau dacă reședința lui, este permanent necunoscută.

Art. 1747. — Un copil legitim până la împlinirea etății de 21 ani nu poate fi adoptat decât numai cu consimțământul părinților, iar un copil natural până la aceeași etate, numai cu consimțământul mamei.

Dispoziția art. 1746 al. 2 are aplicație corespunzătoare (mai sus reprodușă).

Art. 1751. — Dacă adoptatul este restrâns în capacitate juridică, atunci pentru încheierea contractului are necesitate, afară de consimțământul reprezentantului său legal și de aprobarea tribunalului de tutelă.

Aceiași dispoziție se aplică pentru copil, dacă este restrâns în capacitate juridică.

Art. 1750. — Contractul de adopție nu poate fi încheiat printr'un reprezentant. Dacă copilul n'a împlinit etatea de 14 ani, atunci reprezentantul său legal poate încheia contractul cu aprobarea tribunalului de tutelă.

Art. 1750 al. 3. — Contractul de adopție trebuie încheiat în prezența simultană a ambilor părți înaintea tribunalului sau notarului.

Art. 1742. — Adopția nu se poate face sub o condiție sau termen.

Art. 1754 al. 2. — Legalizarea nu poate fi refuzată decât dacă lipsește vre-o condițiune legală a adopțiunii...

Art. 1757. — Prin adopțiune copilul obține situația juridică a unui copil legitim al adoptatorului.

Dacă copilul este adoptat comun de soț și soție, sau adoptează un soț copilul celuilalt soț, atunci copilul obține situația juridică a unui copil legitim comun al soților.

Art. 1758 al. 1. — Copilul obține numele de familie al adoptatorului.

Al. 2. Copilul poate adăoga noului său nume, fostul său nume de familie, dacă în contractul de adopțiune nu s'a stabilit altfel.

Al. 1. Dacă copilul este adoptat de o femeie ori în urma căsătoriei poartă alt nume, atunci copilul obține numele femeii purtat înainte de căsătorie.

În cazurile art. 1757 al. 2. (Vezi supra), copilul obține numele de familie al bărbatului.

Art. 1764. — Drepturile și datoriile ce rezultă din raporturile de rudenie dintre copil și rudele sale, nu se ating prin adopțiune, întrucât legea nu dispune altfel.

Art. 1765. — Prin adopțiune părinții de sânge pierd puterea părintească asupra copilului....

Art. 124. — Nimeni nu poate fi adoptat de mai multe persoane, afară numai de doi consoți...

După moartea adoptatorului Ministrul de Justiție poate da dispensă.

Art. 125. al. 1. — Soțul poate fi adoptat și poate adopta numai cu învoirea celuilalt soț.

Al. 5. Învoirea soțului nu e necesară dacă el este permanent împiedicat a declara sau dacă se află de timp îndelungat în loc necunoscut sau e pus sub tutelă pentru boală mentală,

Art. 126. al. 1. — Copilul minor legitim nu poate fi adoptat decât cu aprobarea părinților, iar copilul minor nelegitim numai cu aprobarea mamei sale.

Al. 3. Dispozițiile art. 125 al. 2-5 (mai sus reprodușă) se aplică și aici cu deosebirea că la învoirea părintelui minor este nevoie de consimțământul reprezentantului său legal aprobat de autoritatea tutelară.

Art. 128. — Contractul de adopție poate fi încheiat numai personal de părinți. Persoana pusă sub tutelă pentru boală mentală nu poate încheia nu astfel de contract.

Dacă adoptatul nu a împlinit etatea de 14 ani, în locul său poate încheia contractul reprezentantul legal cu aprobarea autorității tutelare.

Declarația celorlalți minori precum și a persoanelor cari sunt puse sub tutelă pentru slăbiciune mentală, risipă sau beție, mai are nevoie în afară de consimțământul reprezentantului legal și de aprobarea autorității tutelare.

Art. 127. — Adopțiunea ia ființă prin contractul încheiat între adoptator și adoptat și întărit judecătorește.

Adopția nu poate fi legată nici de o condiție, nici de un termen.

Art. 129. — Instanța nu poate refuza întărirea decât în cazul când ar lipsi vreuna din condițiile legale ale adopțiunii.

Art. 134. — Prin adopțiune adoptatul intră în situația juridică a copilului legitim al adoptatorului.

Copilul adoptat de doi consoți are situația juridică a copilului legitim comun. Copilul unuia din soți, adoptat de soțul celălalt, are aceeași situație...

Art. 135. — În locul numelui său de familie, adoptatul va lua numele de familie al adoptatorului; în cazul prevăzut de art. 134 al. 2. (V. supra), numele bărbatului.

Adoptatul poate purta pe lângă noul său nume de familie și vechiul său nume de familie.

Dacă adoptatorul sau adoptatul e femeie, aplicând dispozițiile al. 1 și 2, sub vechiul nume de familie se înțelege numele său după naștere.

Art. 139. — Prin adopțiune încetează drepturile părintești ale părintelui consanguin al adoptatului, precum dreptul de administrație și reprezentanță legală.

Dreptul de contact personal al părin-

tutelară pentru temeinice motive nu va hotărî altfel.

Dacă încetează puterea părintească a adoptatorului, părinții firești nu o vor redobândi.

Părinții adoptatului pot să-și păstreze prin convențiunea de adopțiune dreptul de administrațiune și folosință legală asupra bunurilor adoptatului.

Art. 347. — Adoptatorul, în termen de o lună din încuviințarea adopțiunii, va cere instanței tutelare inventarierea bunurilor supuse administrațiunii sale.

Art. 348. — Adoptatorul nu va dobândi drepturi de moștenire prin adopțiune.

Art. 349. — Efectele adopțiunii se vor întinde la descendenții adoptatului.

Ele nu se vor întinde la descendenții adoptatului, care aveau 16 ani împliniți la încheierea convențiunii și la descendenții acestora, decât dacă convențiunea a fost încheiată și cu acești descendenți în vârstă de 16 ani.

Art. 350. — Efectele unei adopțiuni anterioare nu vor fi știrbite:

1) Dacă filiațiunea adoptatului a fost stabilită față de o altă persoană decât adoptatorul;

2) Dacă adoptatul a fost legitimat de o altă persoană decât adoptatorul;

3) Dacă filiațiunea nelegitimă a adoptatului a fost stabilită față de adoptator.

Art. 351. — Adopțiunea își va produce efectele dela încuviințarea judecătorească.

Adopțiunea încuviințată după moartea adoptatorului va avea aceleași efecte ca și când ar fi fost săvârșită în momentul morții acestuia.

Adopțiunea încuviințată după moartea copilului nu va produce efecte.

Desfacerea adopțiunei

Art. 352. — Adopțiunea se va desface prin încheierea căsătoriei, înoptriva dispozițiilor art. 103 p. i. p. 2.

Când tatăl sau mama trebuie să procure copilului întreținerea, atunci iar reîncepe dreptul și datoria de a îngriji de persoana copilului, dacă se termină puterea părintească a adoptatorului...

Art. 1767. — În contractul de adopție poate fi exclus uzufructul adoptatorului asupra averii copilului...

Art. 1760. — Adoptatorul trebuie să facă un inventar pe speșele sale asupra averii copilului, dacă pe baza puterii părintești îi este supusă administrarea averii, și să-l prezinte tribunalului de tutelă...

Art. 1759. — Prin adopțiune, adoptatorul nu câștigă drept de succesiune.

Art. 1762. — Efectele adopțiunii se întind asupra descendenților copilului. Aceste efecte nu se întind asupra descendenților deja existenți în timpul încheierii contractului, dacă contractul nu este încheiat și cu acești descendenți deja existenți.

Art. 1754. — Adopțiunea intră în vigoare în momentul legalizării.

Art. 1753 al. 3. — Legalizarea făcută după moartea adoptatului are același efect ca și cum s'ar fi făcut înainte de moarte.

Art. 1753 al. 1. — Legalizarea contractului de adopție nu se poate face după moartea copilului.

Art. 1771. — Dacă persoane legate prin adopțiune contractează căsătorie între ele contra dispozițiilor art. 1311, atunci, odată cu încheierea căsătoriei are loc revocarea raportului juridic întemeiat între ei prin adopțiune.

telui cu copilul minor se poate menține și regula prin contract. La caz de nevoie autoritatea tutelară poate limita sau exclude dreptul de contact în interesul vădit al copilului.

Drepturile părintești ale părintelui conșanguin renasc, dacă întreținerea copilului adoptat cade iar în sarcina sa, pe când drepturile părintești ale părintelui adoptiv încetează sau sunt suspendate.

Art. 141. — Efectul legal al adopției se poate modifica prin contractul de adopție numai că adoptatorul poate fi exclus dela administrarea averii adoptatului...

Art. 136. — În baza adopțiunii adoptatorul nu succede pe adoptat.

Art. 137. — Efectul adopțiunii se întinde și asupra urmașilor adoptatului. Asupra urmașilor adoptatului în viață la încheierea adopțiunii și asupra urmașilor acestuia născuți mai târziu, efectul adopțiunii se întinde numai în cazul când contractul s'a încheiat și cu urmașii în viață.

Art. 142. — Efectul adopției nu este atins de legitimarea adoptatului făcută după adopțiune.

Art. 129. — Contractul de adopție intră în vigoare prin întărirea judecătorească.

Art. 130. — Contractele de adopție întărite de instanță după moartea adoptatorului sau adoptatului sunt valabile numai dacă contractul a fost prezentat de adoptator sau adoptat instanței spre întărire sau autorizăreți tutelare spre aprobare...

Întărirea operată după moartea adoptatorului sau adoptatului trebuie considerată ca operată în viața adoptatorului sau adoptatului.

Art. 146. — Dacă adoptatorul leagă căsătorie cu adoptatul sau cu un urmaș al acestuia asupra căruia are efect adopțiunea, contractarea căsătoriei desface adopțiunea dintre soți.

JUDEX.

RANGUL REGULAMENTELOR INTERIOARE ALE CORPURILOR LEGISLATIVE ÎN IERARHIA NORMELOR DE DREPT

Procesele Ministerului de finanțe contra parlamentarilor dela 1927 încoace, pentru restituiri de diurne, ca neregulat primite, ridică, întâia oară la noi, o serie de chestiuni de Drept public: constituțional și financiar, între cari chestiunea cu titlul de mai sus nu face parte din cele mai puțin importante.

În rândurile ce urmează, cercetăm, în scurt, această chestiune.

* * *

Tratând despre excepțiunea de inconstituționalitate a legilor, Duguît scrie: (Traité de droit constitutionnel, 2-e éd. t. III, p. 611), că această excepțiune presupune: „une véritable hiérarchie des lois. Au sommet, la loi suprême, supérieure à toutes les autres, la Déclaration

des droits. Au-dessus d'elle, les lois constitutionnelles rigides qui lui sont subordonnées, mai qui sont supérieures aux lois ordinaires. En fin, ces dernières, qui ne peuvent édicter aucune disposition contraire aux lois constitutionnelles ou à la Déclaration”.

Iar Hauriou, tratând despre excepțiunea de ilegalitate a regulamentelor de administrație publică serie Précis de droit administratif et de droit publique, 10-e éd. 1921, p. 68): „Le règlement est bridé par la loi en ce sens que toute disposition réglementaire en contradiction, soit avec les termes d'une loi; soit avec l'esprit de la loi, soit avec une liberté consacrée par une loi, est frappée d'illégalité”. Și mai departe: „tout juge puise, dans le principe de la supériorité de la loi, le droit de refuser d'appliquer un règlement illégal”.

Lăsând deoparte declarațiunea drepturilor, pe care sistemul nostru de drept public n'o cuprinde, și mărginindu-ne numai la celelalte trei specii de norme ju-

ridice, constatăm că Doctrina, în frunte cu savanții citați, recunoaște că există între ele o adevărată erarhie și anume:

I. Pe *primul plan*, stau legile constituționale rigide; la noi, Constituțiunea delă 1923;

II. Pe al *doilea plan*, stau legile ordinare;

III. În sfârșit, pe al *treilea plan*, stau *regulamentele de administrație publică*.

Menționăm că, la noi, paza Constituțiunii împotriva legilor anti-constituționale este dată exclusiv în competența secțiunilor-unite ale Curții de casație, chestiunea putându-se ridica pe calea excepțiunii de neconstituționalitate (art. 103. al. 1 din Constituțiune); iar paza legilor împotriva regulamentelor de administrație publică anti-legale (obicinuit se zice ilegale) este lăsată în competența judecătorilor, oricari ar fi ei, chestiunea putându-se ridica pe calea excepțiunii de ilegalitate.

* * *

Pe care din cele trei planuri mai sus arătate, stau *regulamentele interioare ale Corpurilor legislative*?

Stau, oare, ele pe al treilea plan, alături de regulamentele de administrație publică?

Stau, oare, ele pe al doilea plan, alături de legile ordinare?

Stau, oare, ele pe primul plan, alături cu legile constituționale.

* * *

A. *Regulamentele interioare ale Corpurilor legislative în raport cu regulamentele de administrație publică*.

Regulamentele de administrație publică sunt făcute de Rege în virtutea art. 88 al. 9 din Constituțiune, al cărui cuprins este acesta: „El (Regele) face regulamente necesare pentru executarea legilor”.

Menționăm că citatul text, dând Regelui puterea de a face asemenea regulamente, îl oprește ca, pe această cale, „să modifice legile”.

În această dispozițiune constituțională restrictivă, stă izvorul excepțiunii de ilegalitate a regulamentelor de administrație publică.

Făcând aceste regulamente, Regele lucrează ca putere executivă (comp. art. 39 din Constituțiune), iar nu ca ramură a puterii legiuitoare (comp. art. 34 din Constituțiune).

În sfârșit, pentru ca regulamentele de administrație publică să devie executorii („îndatoritoare”), ele se publică în Monitorul Oficial (comp. art. 38 și 118 din Constituțiune).

Regulamentele interioare sunt făcute de către fiecare Corp legislativ în parte, adică: Adunarea deputaților își face regulamentul ei interior fără concursul Senatului și fără concursul Regelui; Senatul și-l face deasemeni fără concursul Adunării deputaților și fără concursul Regelui.

Aceste regulamente sunt făcute în virtutea art. 56 din Constituțiune, al cărui cuprins este acesta: „Fiecare Adunare determină, prin regulamentul său, modul, după care ea își exercită atribuțiunile”.

Prin urmare, Corpurile legislative sunt suverane în a-și determina, pe cale de regulament, modul, după care ele își exercită atribuțiunile.

Legiuitorul Constituant, chiar atunci când s'a gândit să delimiteze acest domeniu de suveranitate al Corpurilor legislative, fixând oarecari principii, a avut grija să acorde acestor Corpuri dreptul suveran de a stabili, prin regulament, excepții la aceste principii.

Astfel, stabilind, prin art. 43, principiul publicității sedințelor, adaugă: „Regulamentele lor fixează cazurile

și modul, în care aceste sedințe pot fi declarate secrete”.

Deasemenea, stabilind, prin art. 48, principiul că „orice hotărâre se ia cu majoritate absolută a voturilor”, adaugă: „...afară de cazurile, când prin... regulamentele Corpurilor legiuitoare se cere un număr superior de voturi”.

Cu alte cuvinte, puterea suverană, cu care Adunarea constituantă face, din capul locului o Constituțiune, îmbrățișând toate domeniile de reglementare, se găsește transmisă integral, deoparte Adunării deputaților, iar de altă parte Senatului, cu privire la acest domeniu rezervat (1) „modului, după care fiecare corp își exercită atribuțiunile”.

Fixând, prin art. 42, principiul fundamental că „membri Adunărilor reprezintă națiunea”. Constituanta a avut grija să asigure fiecărei Adunări în parte o completă independență în exercițiul atribuțiunilor de reprezentare a națiunii.

Regulamentele interioare ale Corpurilor legislative nici nu se publică în Monitorul Oficial decât numai la desbateri parlamentare, adică numai acolo unde se constată propunerile și votările, pentru că ele sunt executorii din chiar momentul proclamării votului.

Astfel fiind, să ne imaginăm următoarele două conflicte:

a) *Cazul, când o dispozițiune dintr'un regulament de administrație publică ar modifica vreo dispozițiune din regulamentul interior al unui corp legislativ; și*

b) *Cazul când o dispozițiune din regulamentul interior al unui Corp legislativ ar modifica vreo dispozițiune dintr'un regulament de administrație publică.*

Prima ipoteză: un regulament interior modificat printr'un regulament administrativ.

Această ipoteză presupune, în primul loc, un regulament interior al unui Corp legislativ existând anterior regulamentului administrativ, care-l modifică; iar în al doilea loc un regulament interior alcătuit în limitele domeniului de reglementare atribuit constituționalicește fiecărui Corp legislativ în parte și un regulament administrativ, care, depășind limitele domeniului de reglementare al Regelui, ar face, în celălalt domeniu, incursiuni inadmisibile.

Corpul legislativ, al cărui regulament interior ar fi astfel modificat, ar ignora evident regulamentul administrativ, aplicând integral regulamentul său interior.

Cine ar fi în drept să-l oblige să înlăture ceea ce este constituțional: regulamentul interior, și să aplice ceea ce este arbitrar: regulamentul administrativ ?!!

A doua ipoteză: un regulament administrativ modificat printr'un regulament interior.

Această ipoteză presupune, în primul loc, un regulament de administrație publică existând anterior regulamentului interior al unui Corp legislativ, care-l modifică; iar în al doilea loc, un regulament administrativ, care, depășind limitele domeniului de reglementare al Regelui, ar fi făcut incursiuni inadmisibile în domeniul de reglementare atribuit constituționalicește fiecărui Corp legislativ în parte și un regulament interior alcătuit în limitele acestui domeniu.

Corpul legislativ, al cărui regulament interior ar modifica un regulament administrativ, ar aplica integral regulamentul său interior, fără nici o preocupare de regulamentul administrativ astfel modificat.

1) „La Chambre est donc, appelée, en établissant son règlement, à légiférer sur un terrain presque vierge”. (Barthélemy et Duez. Traité élémentaire de droit constitutionnel. 1926. p. 482).

Cine ar fi în drept a-l obliga să aplice ceea ce este arbitrar: regulamentul administrativ și să înlăture ceea ce este constituțional: regulamentul interior?!!

După cum vedem, un regulament interior al unui Corp legislativ este superior, ca forță obligatorie, unui regulament de administrație publică, pentru simplu motiv că *regulamentul interior și-l aplică lui însuși Corpul legislativ care și l-a făcut pe baza dreptului constituțional de a și-l face singur el într-un domeniu de reglementare atribuit constituționalicește exclusiv lui însuși.*

* * *

B. Regulamentele interioare ale Corpurilor legislative în raport cu legile ordinare.

Art. 34 al. 4 din Constituțiune prescrie: „Orice lege cere învoirea a câtor trei ramuri ale puterii legiuitoare”. Și tot acest articol arată cari sunt aceste trei ramuri și anume: Regele, Senatul și Adunarea deputaților (al. 1-3).

Art. 56 delimitează domeniul activității legislative, adică domeniul, în care se reglementează prin legi, cu alte cuvinte, prin acte, cari cer învoirea a câtor trei ramuri ale puterii legiuitoare. Domeniul acesta este mărginit numai de „modul, după care fiecare Adunare își exercită atribuțiunile”.

În această materie, este, deci, constituționalicește, exclusă „învoirea” Regelui precum este exclusă și „învoirea” Adunării deputaților, când este vorba ca Senatul să-și facă regulamentul său interior, și precum este exclusă tot așa „învoirea” Senatului, când este vorba ca Adunarea deputaților să-și facă un asemenea regulament.

Astfel fiind, este greu de închipuit să se poată ajunge, pe cale de lege, la reglementarea modului, după care fiecare Adunare își exercită atribuțiunile.

Dacă inițiativa ar veni dela Rege, n’ar primi-o nici Senatul, nici Adunarea deputaților; dacă ar veni dela Senat, n’ar primi-o Adunarea deputaților, iar dacă ar veni dela Adunarea deputaților, n’ar primi-o Senatul.

Să presupunem totuși că s’ar găsi un Senat și o Adunare a deputaților, cari să primească acest mod de reglementare a exercițiului atribuțiunilor.

Alt Senat, ori altă Adunare a deputaților ar urma, oare acest sistem, când Constituțiunea dă fiecărui Corp legiuitor puterea suverană de a-și reglementa, cum crede, exercițiul atribuțiunilor?

Este în afară de orice îndoială că acest alt Senat și această altă Adunare a deputaților s’ar întoarce, neștiințeriți, la Constituțiune, ignorând pur și simplu legea și făcându-și fiecare regulamentul său interior.

Nici n’ar fi măcar nevoie să se abroge legea veche printr’o lege de abrogare. Legea ar deveni inaplicabilă și deci abrogată prin chiar facerea regulamentului interior.

Să ne imaginăm acum următoarele două conflicte:

a) Cazul când o dispozițiune dintr’o lege ordinară ar modifica vreo dispozițiune din regulamentul interior al unui Corp legislativ; și

b) Cazul când o dispozițiune din regulamentul interior al unui Corp legislativ ar modifica vreo dispozițiune dintr’o lege ordinară.

Prima ipoteză : un regulament interior modificat printr’o lege ordinară.

Această ipoteză presupune, în primul loc, un regulament interior al unui Corp legislativ existând anterior unei legi, care-l modifică; iar în al doilea loc un regulament interior alcătuit în limitele domeniului de reglementare atribuit constituționalicește fiecărui

Corp legislativ în parte și o lege, prin care Puterea legislativă, depășind domeniul ei de reglementare, ar face, în calăalt domeniu, incursiuni inadmisibile.

Mai concret ar fi cazul, când s’ar determina, parțial, sau total, pe cale de lege, exercițiul atribuțiilor unui corp legislativ. Legea ar fi anti-constituțională, ca fiind contrară art. 56 din Constituțiune. Corpul legislativ, al cărui drept de a-și determina singur exercițiul atribuțiilor ar fi astfel încălcat, el, cel dintâi, exercitându-și atribuțiunile, ar nesocoti acea lege.

Cine ar fi în drept a stabili, pe ce cale și după a cui cerere, că acel Corp legislativ, exercitându-și atribuțiunile, ar fi nesocotit acea lege ?!!

A doua ipoteză: o lege ordinară modificată printr’un regulament interior.

Această ipoteză presupune, în primul loc, o lege existând anterior regulamentului interior al unui Corp legislativ, care-l modifică; iar în al doilea loc o lege, prin care Puterea legislativă, depășind limitele domeniului ei de reglementare, ar fi făcut incursiuni inadmisibile în domeniul de reglementare atribuit constituționalicește fiecărui Corp legislativ, în parte și un regulament interior alcătuit în limitele acestui domeniu.

Mai concret, ar fi cazul, când, printr’o lege ordinară, s’ar fi încălcat dreptul unui Corp legislativ de a-și determina exercițiul atribuțiilor, iar acel Corp, făcându-și regulamentul său interior ar fi nesocotit acea lege.

Deși sub alt aspect, chestiunea rămâne pe același teren ca în prima ipoteză.

Regulamentul interior al aceluia Corp legislativ n’ar putea fi declarat inaplicabil pe calea excepțiunei de ilegalitate, pentrucă această excepțiune nu se poate ridica decât numai cu privire la regulamentele de administrație publică. Ori, un astfel de regulament interior nu este un regulament administrativ.

Deci, când regulamentul interior al unui Corp legislativ modifică o lege ordinară, pentru Corpul care aplică acel regulament, el rămâne superior legii, pe care același Corp o înlătură, fiindcă nu există autoritate îndrituită să-l oblige a face contrariul.

* * *

C. Regulamentele interioare ale Corpurilor legislative în raport cu Constituțiunea.

Constituantă, când elaborează, din capul locului, o Constituțiune, este suverană în toate domeniile de reglementare ale vieții poporului, pe care îl reprezintă.

Această suveranitate este transmisă, deoparte Senatului, iar de altă parte, Adunării deputaților, în tot ce privește „modul, după care fiecare din aceste două Corpuri legiuitoare își exercită atribuțiunile”.

Se poate spune, cu drept cuvânt, că Senatul și Adunarea deputaților, când își fac regulamentele lor interioare, se găsesc pe picior de egalitate cu Adunarea constituantă, când elaborează o Constituțiune.

De aceea și rezultatele activității lor: deoparte, Constituțiunea, iar de altă parte, regulamentele interioare, stau pe același plan.

După cum Constituțiunea este ceea ce este, adică o Constituțiune; tot așa este ceea ce este și un regulament interior al unui Corp legislativ, căci amândouă se referă la domenii proprii de reglementare suverană.

În domeniul de reglementare, unde își are Constituțiunea locul ei, ea se găsește în fruntea ierarhiei. În același al regulamentulelor interioare ale Corpurilor legislative, ideea de ierarhie n’are, propriu zis, ec căuta.

căci aici singurul mod de reglementare este regulamentul.

În acest sens, doctrinarii Dreptului public numesc regulamentele interioare ale Corpurilor legislative „complimentul indispensabil al Constituțiunii” (Duguit, *Droit constitutionnel*, t. II, 1928, p. 405), iar alții scriu textual: „Chaque chambre a sa constitution... nous désignons par là l'ensemble des règles qui président à l'organisation de la chambre...” (Barthélemy et Duez, loc. cit. p. 435).

Să ne imaginăm, în sfârși, următoarele două conflicte:

a) *Cazul când o dispozițiune constituțională ar modifica vreo dispozițiune din regulamentul unui Corp legislativ*; și

b) *Cazul, când o dispozițiune din regulamentul unui Corp legislativ ar modifica vreo dispozițiune constituțională*.

Prima ipoteză: un regulament interior modificat prin Constituțiune.

Ar fi cazul, când, modificându-se Constituțiunea, s'ar restrânge dreptul actual al Adunării deputaților și al Senatului de a-și determina modul după care fiecare din aceste Corpuri legislative își exercită atribuțiunile.

Este evident că Adunarea constituantă este suverană să facă acest lucru.

Cad, oare, pentru această considerațiune, pe planul al doilea, regulamentele interioare ale Corpurilor legislative?

Ajung, oare, a sta, pe acest plan, alături de legile ordinare?

Răspunsul, îl vom avea, cercetând a doua ipoteză de sub paragraful C, adică ultima din toate ipotezele de până acum.

A doua ipoteză: Constituția modificată prin regulamentul interior al unui Corp legislativ.

Ar fi cazul, când o Adunare a deputaților sau un Senat, făcându-și regulamentele lor interioare, și-ar lărgi dreptul de determinare al exercitiului atribuțiunilor lor.

Luând în considerare această ipoteză, Duguit scrie (*ibidem*, t. IV, 1924, p. 273): „...il est certain que si l'une des Chambres voulait voter un article de son règlement qui fut contraire à une disposition légale ou constitutionnelle, il n'y aurait pas de moyen de l'empêcher; le gouvernement lui-même n'aurait aucune voie de recours pour faire annuler une pareille disposition: il pourrait en demander l'abrogation, poser sur ce point la question de confiance, mais ce serait tout”.

* * *

„Ce serait tout, mais...” a întors-o Ministerul de finanțe. Și așa, iată — în mod indirect, dar foarte străveziu — un parlament întreg tradus în fața justiției pe motiv că regulamentele interioare ale Corpurilor lui legislative n'au forță obligatorie de primul rang, ci pot fi declarate inaplicabile ca orice regulament de administrație publică.

CONST. TEODORESCU
Avocat, Chișinău

Condițiuni și Clauze Ilcite

Chestiunea condițiunilor și clauzelor ilcite este una din cele mai confuze. În primul rând, confuziunea isvorăște din aceea că în acte condițiunea are aspectul unei clauze, iar respectarea unei clauze poate fi pri-

vită ca o condițiune a angajării părților contractante. Dacă acest din urmă aspect nu corespunde realității, căci sunt, fără îndoială, cauze care nu conțin o condițiune, nu face însă îndoială că între diferitele categorii de clauze întâlnim și condițiunea. Se cuvine de aceea să precizăm sensul în care luăm expresiunile „condițiune” și „clauză” în cuprinsul acestui studiu. Vom păstra expresiunea „condițiune” în sensul ei obișnuit și vom restringe expresiunea „clauză” pentru dispozițiunile din acte, în special din convențiuni, care nu constituiesc condițiuni. Distingem astfel două domenii de activitate juridică pe care le vom analiza în ipoteza că ar avea un caracter ilcit.

Confuziunea și deformarea termenilor își are de altfel origina în lege. Condițiunea fiind poate cea mai veche din clauzele apărute în convențiuni, este reglementată pe larg în codul civil, fiindcă tot pe larg fusese tratată și de jurisconsultii români. Codul civil nu conține însă o teorie a clauzelor, ci tratează despre diferite clauze cu ocazia a diferite acte. De aceea pentru interpretator clauza apare ca ceva ce este în afară de domeniul condițiunii. De altfel, în ceea ce privește clauzele, întâlnim și numeroase creațiuni jurisprudențiale. În general, se poate spune că, pe când o condițiune ilicită atrage nulitatea convențiunii ce depinde de dânsa, clauzele ilicite sunt socotite nescrise. Această afirmațiune poate fi susținută atât cu texte cât și cu jurisprudență. Noi socotim însă necesar să arătăm nu numai că aceste soluțiuni sunt admise, dar și că pot fi explicate juridicește. Pentru aceasta însă va fi nevoie să analizăm actele în legătură cu ilicitul.

Dela început, trebuie să distingem între actele unilaterale și convențiuni. Nu vom insista mult asupra actelor unilaterale. Acestea se întâlnesc mai ales în dreptul public și sunt opera funcționarilor, adică a celor ce aplică norma. Aceste acte vor fi inoperante întrucât contravin normei, dar vor fi valabile în măsura în care realizează norma. Această distincție se va menține, — bine înțeles — numai dacă dispozițiunile conforme normei au o valoare distinctă, sunt independente de cele ce sunt lovite de nulitate. Dacă va fi lovită de nulitate dispozițiunea principală, și cele accesorii vor deveni inoperante.

În dreptul privat întâlnim puține acte unilaterale. Cel mai de seamă este testamentul. Și acesta are un caracter obiectiv, căci are ca scop lichidarea unui patrimoniu. Reglementarea pe care decușă o stabilește pentru lichidarea patrimoniului său, va fi valabilă numai în măsura în care nu va contraveni reglementării conținute de norma socială. De aceea, poate în dreptul roman, cum de altfel și în codul civil francez, se admitea, favor testamentaria, în virtutea căreia condițiunile ilicite erau socotite nescrise. În dreptul modern, unde nu mai există instituțiunea de moștenitor și testamentul nu conține decât o serie de legate, găsim cauze de nulitate ale anumitor legate (art. 810—812 c. civ.) și se admite că această nulitate nu se întinde asupra restului testamentului.

Problema este mai grea pentru convențiuni, care formează cea mai mare parte din domeniul activității juridice private, fiindcă privitor la ele apare necesitatea distincției între condițiile și clauzele ilicite. Este de observat că textele din codul civil care tratează despre condițiune, o socotesc cuprinsă într-o convențiune, în care îi dau o situație principală. Aceste două caracteristici se pot observa din citirea art. 1008 c. civ. a textului care soluționează problema condițiunilor ilicite:

„Condițiunea imposibilă sau contrarie bunelor moravuri, sau proibită de lege, este nulă, și desființează convențiunea ce depinde de dânsa”.

Am putea bănuî, în ceea ce priveşte clauzele ilicite, că acestea nu prezintă caracterul dominant al condiţiunii. Aceasta poate constitui cel mult o îndrumare de bun simţ iar nu un criteriu. Pentru aflarea criteriului, trebuie să analizăm convenţiunile în general.

Convenţiunea este un program în vederea realizării unor interese private. Într-o operaţiune între particulari trebuie să distingem partea ideală, care uneori este juridică, de executarea programului de activitate cuprins în această parte, de partea materială, care de cele mai dese ori are caracter economic. Este vorba aici de o distincţiune a actelor formale, iar nu a actelor juridice, căci se poate ca o convenţiune să aibă un caracter ilicit sau, chiar licit fiind, să nu fie sancţionată de drept. Astfel era situaţia în dreptul roman, unde la început multe contracte nu aveau la bază de cât buna credinţă a părţilor şi unde, în opunere cu principiul admis de art. 969 c. civ., era întemeiat adagiul *ex nudo pacto non nascitur obligatio*.

Cea mai simplă convenţiune este aceea în care activitatea ce urmează a fi desfăşurată este determinată precis. Dacă această activitate va fi ilicită, acelaşi caracter îl va avea şi convenţiunea care, din această cauză, va fi isbită de nulitate. Dacă nulitatea va infecta partea principală din convenţiune, aceeaşi soartă o vor avea şi clauzele, şi actele accesorii. Când însă într-o convenţiune vor fi cuprinse mai multe operaţiuni juridice distincte, nulitatea uneia nu va contamina pe celelalte.

Astfel un contract matrimonial isbit de nulitate în ceea ce priveşte dotalitatea, va putea rămâne valabil ca donaţiune.

În evoluţia şi dezvoltarea convenţiunilor au apărut mai întâi condiţiunile. Aceasta ne-o probează dreptul roman, unde condiţiunile au fost comentate cu jurisconsultii epocii clasice, iar clauzele ilicite au apărut mai târziu, *les commissoria* în materie de gaj abia în timpul imperiului de jos. Cum la început nu exista o protecţiune legală, mai precis obiectivă, căci este vorba de o protecţiune prin norma juridică, iar nu neapărat prin lege, părţile contractante inserau o *clausula doli* care avea funcţiunea unei condiţiuni. Puterea publică nu se amesteca în domeniul de activitate al puterilor private. Fiindcă interese private erau concentrate în jurul unor puteri de aceeaşi natură au apărut mai întâi acele complicaţiuni ale convenţiunilor ce serveau interesele private. Când aceste complicaţiuni aveau un aspect ilicit, nulitatea lor, adică a condiţiunilor, atrage pe aceea a convenţiunilor în care erau cuprinse, căci interesele private formau un complex indivizibil.

Vom analiza condiţiunea pentru a vedea întrucât o convenţiune poate fi lovită de nulitate cu ocazia unei condiţiuni ilicite.

Condiţiunea constă în ceva exterior convenţiunii care depinde de dânsa. Credem că nu se poate face distincţie între cazurile în care convenţiunea depinde sau nu de o anumită condiţiune având un caracter ilicit pentru ca, în consecinţă, să conchidem la validitatea sau nulitatea convenţiunii în care această condiţiune este cuprinsă. Este de esenţa situaţiilor juridice condiţionale ca să depindă de condiţiune. Textul articolului 1004 c. civ. care cuprinde definiţia condiţiunii, este clar în această privinţă:

„Obligaţiunea este condiţională, când perfecţiunea ei depinde de un eveniment viitor şi incert“.

Se pot întâlni cazuri când condiţiunea nu este decât un procedeu tehnic pentru realizarea unei convenţiuni în care ambele părţi se obligă printr-o convenţiune în care o parte aderă la propunerea condiţionată a ce-

leilalte. Astfel, ar fi cazul unei promisiuni de împrumut condiţionată de promisiunea celeilalte părţi că va restitui banii la termen şi cu dobândă. Aceasta este fundamentul tehnic al articolului 1020 după care „Condiţiunea rezolutorie este subînţeleasă totdeauna, în contractele sinalagmatice, în caz când una din părţi nu îndeplineşte angajamentul său. Realitatea juridică şi economică este în contract căci, atât dreptul cât şi economia politică fiind aspecte ale vieţii sociale, realitatea este în aspectul social al operaţiunilor, chiar individuale. De altfel, clauza rezolutorie nefiind de esenţa intereselor private, căci nu constituie în realitate o condiţiune, nu a fost subînţeleasă în dreptul roman şi nu prezintă caracterul legal şi tacit în multe din legislaţiile actuale.

Deoarece condiţiunea consta într-un eveniment exterior convenţiunii „obligaţiunea este nulă când s'a contractat sub o condiţiune potestativă, din partea celui ce se obligă“ (art. 1010 c. civ.). În cazul textului suscit, nu avem de a face cu o condiţiune. Pentru a putea fi vorba de o condiţiune, trebuie să avem de a face cu o convenţiune încheiată dar a cărei perfectare depinde de realizarea condiţiunii. În cazul nostru, acela al aşa zisei condiţiuni potestative pure, convenţiunea nu este încheiată.

Credem că nici condiţiunea potestativă simplă nu trebuie socotită între condiţiuni. Astfel este cazul vânzării pe gustate sau pe încercate. Este vorba aici de executarea vânzării, de calităţile mărfii cumpărate. Ar trebui să se acorde posibilitatea arbitrării gustatului sau a încercatului, după cum se poate arbitra executarea obligaţiunilor în general, mai ales că cei ce cumpără pe gustate sau pe încercate nu o fac pentru consumul propriu. Fiindcă nu găsim o astfel de reglementare, „vînderea nu există“ (art. 1301 c. civ.), deci convenţiunea nu este socotită încheiată. Termenii nu sunt însă tot atât de corecţi în art. 1302 după care „vînderea făcută pe încercate este întotdeauna presupusă condiţională până la încercare“.

Evenimentele cuprinse în condiţiune pot fi în puterea sau în afară de puterea părţilor ce se învoesc. Ele sunt introduse în convenţiune din cauza interdependenţei dintre activitatea individuală şi anumite evenimente.

Condiţiunea clasică şi *navis ex Asia venerit* nu joacă rolul unei prînsori. Ea este inserată fiindcă în corabie se află mărfuri cu ocazia cărora se poate executa contractul. Dacă evenimentul din condiţiune este imposibil în mod obiectiv, părţile au contractat în zadar. Nu avem de a face cu un act nul, ci cu o convenţiune care nu a luat naştere în mod obiectiv, ci numai în spiritul părţilor contractante. Când condiţiunea este de a nu face ceva imposibil, convenţiunea ce o cuprinde este valabilă şi nu va avea caracter condiţional. Acest caracter nu există decât în spiritul celor ce s'au învoit. Apreciată obiectiv, convenţiunea nu are caracter condiţional. În toate cazurile, de mai sus, nu ne referim numai la fenomenele naturale, dar şi la activitatea omenească ce este însă exterioară activităţii părţilor contractante cu ocazia încheierii convenţiunii.

Illicitul apare în cazul când este vorba de o activitate a celor ce se învoesc şi care este contrară bunelor moravuri sau prohibită de legi. În acest caz avem de a face cu nulitate, cu refuzul sancţiunii juridice, căci dreptul nu poate permite protejarea illicitului.

Ne apropiem astfel de clauza ilicită. Şi aceasta este privitoare la o activitatea a celor ce se învoesc. Ca şi condiţiunea, clauza este în legătură cu ceva nedeterminat. Condiţiunea legală eficacitatea unei convenţiuni de anumite evenimente. Illicitul ei atrage nulitatea con-

vențiunii ce o cuprinde. În ceea ce privește clauza ilicită, ea este nulă și în consecință este socotită nescrisă. Această diferență de tratament se explică prin aceea că prin clauze se ia o altă atitudine, față de nedeterminat decât prin simple condițiuni. Clauza tinde să reglementeze nedeterminatul. În materia obligațiunilor, orice clauză este admisibilă în principiu. Codul civil recomandă părților contractante, mai ales în materia contractelor civile speciale, o sumă de clauze. Libertatea convențiunilor încetează însă în actele unde nu este vorba de interese pur pecuniare și particulare. Astfel, contractul matrimonial este de drept strict. Părțile nu pot deroga dela contractul-tip decât prin clauze pe care le permite chiar legea. Când deci ieșim din sfera intereselor individuale, reglementarea legală se substituie voinții individuale. Dispozițiunile legii sunt imperative și pentru particulari, nu numai pentru judecători, cum era cazul dispozițiunilor legale suppletive. Orice reglementare particulară va fi nulă în măsura în care caută să se substituie reglementării legale imperative. Clauzele conținând o astfel de reglementare vor avea un caracter ilicit, vor fi anulate, și în consecință vor fi socotite nescrise. Bine înțeles, va fi vorba de clauze având un caracter accesoriu. Convențiunea care va cuprinde ilicitul în obiectul dispozițiunilor sale principale, va fi nulă în întregime.

Caracterul accesoriu al clauzei care, deși nulă, nu va atrage nulitatea convențiunii ce o cuprinde, este determinat de lege în ceea ce privește clauza penală. Aceasta apare într'un domeniu care, deși reglementat de lege, poate fi reglementat în mod licit și de părțile contractante.

În ceea ce privește legătura între părțile principale și cele accesorii ale unei convențiuni, textul articolului 1067 cod. civ. este semnificativ:

„Nulitatea obligațiunei principale atrage pe aceea a clauzei penale. Nulitatea clauzei penale nu atrage pe aceea a obligațiunei principale”.

Caracteristica de a fi socotită nescrisă a clauzei ilicite, va reeși și din enumerarea câtorva exemple.

În ceea ce privește clauza de neresponsabilitate pentru dol găsim, în materie de vânzare, textul categoric al articolului 1339 c. civ.:

„În nici un mod vânzătorul nu se poate sustrage dela răspunderea pentru evicțiunea care ar rezulta dintr'un fapt personal al său; verice convențiune contrarie este nulă”.

În cazul pactului comisoriu în materie de amanet, avem iarăși un text expres, art. 1689 al. II c. civ.:

„E nulă orice stipulațiune prin care creditorul s'ar autoriza sau a-și anonaia amanetul sau a dispune de dânsul fără formalitățile sus arătate”.

Deasemenea, în materie de anticreză, art. 1704 al. I, c. civ. decide:

„Creditorul nu devine proprietar al imobilului prin singura neplată a datoriei la termenul stipulat; orice clauză contrarie este nulă”.

Nulitatea clauzelor de inalienabilitate rezultă indirect din lege, anume din art. 1340 c. civ. care consfințește principiul creșterii bunurilor. Același fundament găsim și pentru nulitatea clauzelor care extind inalienabilitatea prevăzută de lege în ceea ce privește regimul dotal. Clauza de inalienabilitate este validată în cazul unui interes legitim, deci când se armonizează cu reglementarea legală.

Nulitatea clauzei „aur” este mai interesantă fiindcă este o creațiune jurisprudențială. Legea stabilește doar cursul forțat al monedei de hârtie. Clauza „aur” făcea ca această dispozițiune legală să rămâne ineficace. Prin

ea părțile s'ar fi putut sustrage dela riscurile isvorând din cursul forțat și pe care legea voia să le impue tutulor. De aceea clauza „aur” ca și similarele ei, a fost socotită nescrisă.

Aceeași soluțiune s'a dat de jurisprudență în ceea ce privește clauzele prin care se renunță la beneficiul eventualelor prelungiri legale a contractelor de închiriere.

Soluțiunea a fost consacrată și de art. 11 din legea pentru prelungirea contractelor de închiriere din 16 Aprilie 1927. Clauzele de acest gen vor fi socotite nescrise. Dacă ar atrage nulitatea contractelor în care sunt cuprinse, s'ar ajunge tocmai la rezultatul pe care legea a vrut să-l înlăture, la neprelungirea contractelor de închiriere.

Clauzele ilicite au apărut mai târziu decât condițiunile având acest caracter. Trecerea dela condițiune la clauză concordă cu aceea dela faza în care interesele sunt individualizate la aceea în care activitatea individuală este angrenată în viața colectivă.

În măsura în care interesul social se substituie celui individual și reglementarea socială se substituie inițiativei private, — se trece, — în cazul când ilicitul este cuprins într'o activitate cu tendințe juridice și totdeauna accesorie, — dela condițiunea ilicită — care anulează convențiunea care depinde de dânsa, la clauza ilicită, care este socotită nescrisă.

I. PĂUNESCU-CĂRCEA,
Doctor în Drept

INALTA CURȚE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S-a I

Audiența dela 19 Martie 1929

Președinția D-lui OSCAR N. NICOLESCU Prim-Preș.

Haralambie Petroșeanu cu Elena Țuguș și a.

Decizia No. 601*)

Vânzare. Pentru cari acte cumpărătorul este ayant cause al vânzătorului.

Autoritate de lucru judecat. Cauză juridică. Ce se înțelege, Aplicațiune. Identitate de persoane.

Vânzări succesive ale aceluiaș bun. Terț deținător al bunului. Nu poate opune nulitatea vânzării.

1. Cumpărătorul unui bun nefiind decât un succesior cu titlu particular al autorului lui, nu este reprezentat de către vânzător decât pentru actele anterioare vânzării; — după efectuarea vânzării și transmiterea proprietății, vânzătorul devine un terț față de bunul vândut și cumpărătorul nu-l reprezintă în acțiunile reale imobiliare, intentate de dânsul, sau contra sa cu privire la bunul vândut, de oarece prin transmiterea drepturilor asupra sa, cumpărătorul dobândește un drept personal asupra lucrului și are un interes propriu în privința conservării lui și ca atare drepturile lui nu pot fi reprezentate decât de dânsul și de mandatarii lui convenționali, sau legali, între cari legea nu enumeră și pe vânzător.

2. Prin cauză se înțelege în materie de lucru judecat faptul juridic sau material care constituie temeiul legal al dreptului cerut în justiție. Nu există identitate de cauză juridică între o acțiune pornită de cineva pentru valorificarea unui act de vindere-cumpărare, și acțiunea pornită de altă persoană pe temeiul altui act de cumpărare, chiar dacă ambele acte de cumpărare emană dela acelaș vânzător; — în acest caz nu există nici identitate de persoane.

3. În cazul când cineva a vândut acelaș bun succesiv la două persoane deosebite, chestiunea valabilității

*) Dată după divergență.

vânzării a doua față de întâia, privește raporturile dintre cei doi cumpărători, sau dintre ei și vânzător, iar terțiul deținător al bunului vândut nu are nici o calitate a opune nulitatea vânzării de a doua.

Curtea,

Ascultând cetirea raportului făcut în cauză de d-l Cons. S. Tipei, pe d-l av. Gh. M. Dumitrescu în dezvoltarea motivelor de casare pe d-l Gh. D. Atanasiu în combateri și pe d. Procuror general I. N. Stambulescu în concluziuni pentru admiterea recursului.

Curtea, deliberând,

Având în vedere că prin hotărârea atacată cu recurs Tribunalul Dâmbovița, judecând ca instanță de apel, respinge acțiunea prin care recurentul Haralambie Pietroșanu revendică dela Gh. Tugui decedat în cursul instanței și reprezentat prin intimații de astăzi, 3 peticite de teren situate în com. Valea Lungă jud. Dâmbovița.

Că, pentru a hotări astfel Tribunalul constată că recurentul invoacă ca titlu de proprietate actul autentic și transcris din 1921, prin care Dumitru Dinu Tugui îi vinde bunurile în discuțiune, cu arătarea că ele fac parte din lotul cu care a fost improprietărit în 1864 casa def. său tată; Că, anterior acestei vânzări și a- nume în 1916, D. Dinu Tugui a vândut Elenei Pietroșanu, soția recurentului, aceleași bunuri cu arătare că sunt moștenire dela mama sa, improprietărită în 1864; că, Elena Pietroșanu intentând acțiune în revendicarea lor contra autorului intimaților, acțiunea i-a fost respinsă definitiv de Trib. Dâmbovița în 1920.

Că, recurentul susținând că, vânzările din 1916 și 1921 sunt două vânzări deosebite, întrucât în al doilea act se arată că se vinde bunuri derivând din succesiunea tatălui, iar nu a mamei, Tribunalul înlătură această apărare, motivând că, nu poate fi vorba decât de drepturi decurgând pentru ambii cumpărători — recurentul și soția sa — din vânzarea aceleiași averi, provenită din improprietărirea din 1864 care nu poate fi decât una și aceeași, știut fiind că femeile văduve n-au fost improprietărite în 1864, astfel că atât recurentul cât și soția sa, deși au acte deosebite de vânzare, reprezintă însă și unul și altul pe același vânzător, în aceleași drepturi ale lui, decurgând dela improprietărirea din 1864;

Că, adaogă Tribunalul, în asemenea condiții intimații sunt îndrituiți să-i opui autoritate de lucru judecat derivând din hotărârea din 1920, pentru motivul că există identitate de obiect, căci se revendică aceleași terenuri, cu aceiași întindere și aceleași vecinătăți; 2) identitate de cauză juridică căci în ambele procese reclamantii pretind terenurile pe același temei juridic, isvorât pentru fiecare din aceleași drepturi, transmise de același vânzător; 3) identitate de persoane, de oarece legea prin art. 1201 c. c. nu cere identitatea fizică a persoanelor ci identitatea juridică a lor; or, argumentează în această privință, Tribunalul, Eleonora Pietroșanu, ca cumpărătoare de drepturi succesoriale în 1916 dela Dumitru Dinu Tugui reprezintă pe acesta, și persoana sa se confundă cu a vânzătorului; că, în procesul de față, recurentul se înfățișează îmbrăcat în aceleași drepturi dela același vânzător, căruia i s'a substituit confundându-se deci și persoana sa cu a aceluiași autor pe care-l îl reprezintă; că, prin urmare, conchide Tribunalul, în ambele procese apare reprezentant vânzătorul și deci ambele procese se pot socoti ca purtate de dânsul prin substituiții deosebite, astfel că din punct de vedere juridic recurentul de azi este

acelaș cu reclamanta în procesul anterior, și în acest mod, identitatea de persoane există;

Având în vedere că, reclamantul Haralambie Pietroșanu introducând recursul de față în contra hotărârei Tribunalului, a formulat 3 motive de casare; că, în ședința dela 8 Aprilie 1927, s'a ivit divergență cu privire la motivele II și III de casare, și ele urmează a fi soluționate astăzi.

Văzând motivul II de casare astfel formulat :

„2) Exces de putere; violarea art. 1201 din cod. civ. denaturare, — prin aceea că, pentru a atribui cărții de judecată No. 35 din 918 a ocolului Besdead, caracter de lucru judecat, opozabil subsemnatului, cu toate că acea hotărâre era dată într'un alt proces de revendicare, urmat între soția mea Eleonora Pietroșanu și între părțile de azi, pe baza unui titlu deosebit de al meu, și cu un alt obiect, instanța de fond, pe de o parte, denaturează cuprinsul acelei hotărâri, adăogând, prin exces de putere, considerațiuni de drept altele decât cele cuprinse într'însa, pentru a ajunge la concluziunea vădit inexactă că ar exista în cauză identitate de obiect, iar de altă parte, această instanță, printr'o motivare cu totul enigmatică, declară că, în speță, ar fi existând și un fel de identitate, oarecum juridică, de persoane dat fiind că persoana cumpărătorului se confundă cu aceea a vânzătorului și, deci, cea ce s'a judecat în primul proces față de soția mea Eleonora, care reprezentând pe vânzător, ar fi considerat ca judecat față de mine, ca reprezentând pe același vânzător (?)!

„Din simpla cetire a cărții de judecată în chestiune rezultă, în mod clar, și neîndoelnic, că în primul proces a fost vorba și s'a judecat numai chestiunea dreptului de moștenire al lui Dumitru Tugui în averea defunctei sale mame, Stanca, hotărându-se cu acea ocaziune, că vânzarea purtând asupra drepturilor de moștenire în averea mamei, cumpărătoarea, Eleonora Pietroșanu, nu are titlu să revendice averea rămasă vânzătorului dela tatăl său, care nu este cuprinsă în actul de înstrăinare. — astfel încât denaturarea zisei cărți de judecată este evidentă.

„Încât privește, cea de-a doua chestiune: identitatea de persoane; ea se exclude, prin chiar împrejurarea că este vorba de vânzări de drepturi deosebite; și pe lângă aceasta, prin împrejurarea că subsemnatul, fiind un achizitor, cu titlu particular nu am fost și n'am putut fi reprezentat în nici un chip în procesul anterior, chiar admitând că obiectul procesului ar fi fost același cu cel de azi”.

Considerând că, este exact în drept că, pentru a exista identitate de persoane, contestată în speță prin prezentul motiv de casare, este necesar 1) ca părțile din cel de al doilea proces, să fi figurat la primul proces personal, sau cel puțin să fi fost reprezentate; 2) ca părțile să proceadă în aceeași calitate; cu alte cuvinte că nu trebuie considerată decât identitatea juridică a persoanelor, iar nu identitatea fizică.

Considerând însă, că cumpărătorul unui bun, ne- fiind decât un succesor cu titlu particular al autorului lui, nu este reprezentat în principiu de către vânzător decât pentru actele anterioare vânzării; că, după efectuarea vânzării și transmisiunea proprietății, vânzătorul devine un terțiu față de bunul vândut și cumpărătorul nu-l reprezintă în acțiunile reale imobiliare, intentate de dânsul sau în contra sa cu privire la bunul vândut, de oarece prin transmiterea drepturilor asupra sa, cumpărătorul dobândește un drept personal asupra lucrului și are un interes propriu în privința conservării lui, și ca atare drepturile lui nu pot fi reprezentate decât de dânsul și de mandatarii lui convenționali sau legali, între care legea nu prenumără și pe vânzător.

Că, prin urmare în urma vinderii din 1916 către Eleonora Pietroșanu vânzătorul Dinu Tugui, nu a fost

reprezentat de aceasta în acțiunea în revendicare ce dânsa a intentat contra autorului intimațiilor, acțiunea fiind pornită și condusă de dânsa în virtutea dreptului său personal, dobândit prin efectul transmisiunii prevăzută în actul de vânzare;

Că, de asemenea recurentul, prin cumpărarea de care se prevalează, fiind tot un succesor cu titlu particular, se înfățișează în procesul de față cu drepturile sale personale și distincte de ale autorului său;

Că, prin urmare atât Eleonara Pietrosanu prin acțiunea respinsă definitiv în 1920, cât și recurentul prin acțiunea intentată în urmă și ajunsă astăzi în recurs, lucrând pe temeiul unor drepturi personale lor și distincte, fără a reprezenta întru nimic pe autorul lor comun, numai cu violarea disp. art. 1204 c. c., instanța de fond a putut constata că, există identitatea de persoane, element necesar cerut de arătatul text de lege, pentru existența autorității de lucru judecat.

Considerând, pe lângă aceasta că în speță, nu există nici identitate de cauză, căci prin cauză înțelegându-se în materie de lucru judecat faptul juridic sau material care constituie temeiul legal al dreptului cerut, acțiunea intentată de Eleonora Pietrosanu în 1918 avea de temei juridic al dreptului ce făcea să fie valorificat actul de cumpărare-vânzare din 1916 prin care ea cumpără de la Dumitru Dinu Țugui toate drepturile lui de moștenire în succesiunea defunctei sale mame improprietărită în 1864, iar acțiunea pornită de recurent posterior, avea de temei juridic actul de cumpărare-vânzare din 1921 prin care Dumitru Dinu Țugui îi vindea dreptul de moștenire a pământului cu care fusese improprietărit în 1864 părintele său Țugui.

Că, astfel fiind, soluțiunea Tribunalului, bazată pe existența autorității lucrului judecat, este nefondată.

Asupra motivului III de casare astfel formulat:

„3) Exces de putere; violarea de lege și greșită aplicare a principiilor de drept în materie de vânzare.

„Instanța de fond după ce, prin denaturare, afirmă că ar fi în cauză autoritate de lucru judecat, în urmă, în mod subsidiar, adaogă că subsemnatul ași fi lipsit de calitatea de a revendica bunul în litigiu, de oarece vânzătorul, consimțind înstrăinarea acestui bun, față de soția mea, apoi, prin acest fapt, el s'a desbrăcat definitiv de orice fel de drept de proprietate, așa încât, consimțind față de mine, o nouă vânzare a acelorași drepturi, această din urmă vânzare este nulă, în înțeles de inexistentă, pentru că nimeni nu poate da ceea ce nu are.

„Or, în speță, nu s'a vândut lucrul altuia, ci un lucru pe care vânzătorul îl avea în patrimoniul lui.

„Dar presupunând că s'a vândut a doua oară ceea ce vânduse mai înainte, deci tot un fel de lucru al altuia, încă, după dreptul român, o asemenea vânzare este validă între părți, iar terțiul deținător al bunului astfel vândut, care nu are personal nici un fel de drept asupra lucrului deținut, nu are dreptul, nici calitatea să opună, el, o asemenea nulitate care este relativă și nu absolută”.

Având în vedere că, Tribunalul după ce respinge acțiunea recurentului pe temeiul existenței autorității de lucru judecat mai motivează că, chiar dacă această autoritate nu ar exista, încă acțiunea lui este nefondată, deoarece Dumitru D. Țugui, vânzând Eleonorei Pietrosanu în 1916, bunurile în discuțiune, nu mai putea vinde recurentului în 1921 aceleași bunuri, fiind eșite din patrimoniul său prin prima vânzare, așa că a doua vânzare către recurent este nulă și deci actul lui de cumpărare este fără valoare și nu-i conferă nici un drept.

Consideră că, chestiunea valabilității vânzării celei de a doua față cu existența primei vânzări,

chiar dacă ar fi vorba de vânzarea acelorași drepturi, este o chestiune care privește raporturile dintre cei 2 cumpărători succesivi — soții Petroșani —, sau obligațiunile decurgând pentru vânzători din aceste vânzări, după cum ultima vânzare va fi considerată ca vânzarea unui lucru aparținând altuia, sau vânzarea aceluiași lucru făcută succesiv către doi cumpărători deosebiți; că cele două vânzări intervenite nu privesc pe intimați, cari sunt terți deținători și nu au nici o calitate de a opune nulitatea vânzării de a doua.

Că dar, și acest temei juridic al soluțiunii Tribunalului fiind eronat în drept, recursul urmează a fi admis fără a se mai discuta primul motiv de casare.

Pentru aceste motive, Curtea admite recursul etc.

CAMERA DE PUNERE SUB ACUZARE DE PE LANGĂ CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI

Audiența dela 19 Ianuarie 1933

Președinția D-l N. JAC CONSTANTINESCU, Preș.

Grigore Forțu, apel contra mandatului de arestare

Deciziunea No. 58

Mandat de arestare. Apel la Camera de punere sub acuzare. Ofensă adusă Regelui prin presă. Motivare. Condițiuni esențiale. Nerespectarea lor. Anulare. Art. 100 și 101 pr. pen., art. 77 al. 1 și art. 294 cod. pen.

Potrivit art. 100 și 101 din pr. pen., unul din elementele esențiale pentru validitatea mandatului de arestare este arătarea faptului material comis de prevenit și care a determinat emiterea lui, faptul trebuind să fie descris în rezumat, arătându-se faptul pe care l'a săvârșit, asupra cui, prin ce mijloace, în ce împrejurări și în ce scop. Această expunere sumară este necesară pentru a da puțină instanțelor superioare să examineze dacă faptul se încadrează în textul legii, iar arestatului spre a-i da posibilitatea să opună mijloacele legale de apărare.

Prin urmare, în speță, mandatul de arestare necuprinzând arătarea motivelor, adică cuvintele ofensatoare care au determinat luarea unei măsuri atât de grave, — el este insuficient motivat și ca atare urmează a fi anulat.

Camera,

Asupra apelului de față, făcut de prevenitul Grigore Forțu, în contra jurnalului cu no. 676 din 16 Ianuarie 1933, al Tribunalului Ilfov, secția III-a civ. cor., prin care i se confirmă mandatul de arestare emis în contra sa pentru faptele prevăzute și pedepsite de art. 77 alin. 1, comb. cu art. 294 alin. 1 comb. și cu art. 40 din codul penal:

Având în vedere că, apelul este regulat făcut prin declarație la Grefa Tribunalului al cărui jurnal se atacă în termenul prevăzut de art. 137 proc. pen., conform dispozițiilor art. 127 din legea libertății individuale;

Având în vedere actele din dosarul cauzei, motivele de apel ale prevenitului cuprinse în memoriile depuse, raportul d-lui consilier Ioan Dobrescu și concluziunile orale ale d-lui procuror de secție;

Având în vedere că, se constată din actele aflate în dosar că, este deschisă acțiune publică în contra sus-numitului prevenit, pentru faptele prevăzute și pedepsite de art. 77 alin. 1 comb. cu art. 294 alin. 1, comb. și cu art. 40 din cod. penal, și că judecătorul de instrucție al Trib. Ilfov cab. no. 5, a emis în ziua de 15 Ianuarie 1933, în contra numitului

prevenit, mandatul de arestare cu no. 351, care mandat a fost confirmat de sus-zisul Tribunal, secția III-a civ. cor., prin jurnalul cu no. 676, din 16 Ianuarie 1933, atacat de prevenit prin apelul de față;

Având în vedere că, se impută sus-numitului prevenit:

1) Că, prin ziarul „Cetățeanul“, anul I, no. 3 din 22 Oct. 1932, aduce insulte M. S. Regelui Carol II al României, prin articolele: „Guvernul Morții“ și „Cine apără pe Rege“, ziar care deși confiscat, totuși l'a răspândit cu scopul de a se aduce la cunoștința publică conținutul scrierilor sale;

2) Că, prin întrunirea publică ținută de el în ziua de 18 Decembrie 1932, în sala „Ileana“—Obor, în fața publicului a insultat pe M. S. Regele, — cuvântare ce a reprodus-o la Șapirograf, răspândind-o membrilor Blocului Cetățenesc, al cărui președinte era;

3) Că, prin ziarul „Drum Nou“ no. 2, anul 4, cu data de 15 Ianuarie 1933, a reprodus insultele aduse anterior, tipărint articolele: „Guvernul Morții“ și „Cine apără pe Rege“, articole ce se răspândise prin tipărire în ziarul „Cetățeanul“, cum și cuvântarea ce a ținut-o la 18 Decembrie 1932 la sala Ileana;

Având în vedere că, prevenitul prin memoriul depus de apărătorii săi, în susținerea apelului ce a făcut, printre alte motive, invoacă nulitatea mandatului de arestare emis în contra sa, pe considerațiunile:

1) Că, mandatul este nul, fiindcă este dat cu violarea art. 100 și 101 din proc. penală, de carece, în mandat nu se arată precizarea faptului, indicând o descriere sumară a termenilor întrebuițați de către prevenit, ca să se poată vedea dacă ei sunt ofensatori pentru M. S. Regele;

Că, simpla enunțare a faptului și calificarea lui legală, nu constituie o motivare a mandatului;

Că, în conformitate cu dispozițiunile art. 100 și 101 pr. pen., mandatul de arestare trebuie să fie datat, să cuprindă numele, pronumele și calitatea magistratului care l'a dat, să fie individual, să arate numele și pronumele prevenitului și faptul pentru care este urmărit, să fie motivat, să cuprindă încă calificarea faptului și pedeapsa prevăzută de lege, condițiuni esențiale prevăzute de sus-citatele texte de lege, pedeapsa de nulitate;

Că, Inalta Curte de Casație a spus, în repetate rânduri, că, unul din elementele esențiale ale mandatului de arestare este arătarea faptului material comis de prevenit și care a determinat emiterea mandatului, el trebuind a fi descris în rezumat arătându-se faptul pe care l'a săvârșit, asupra cui, prin ce mijloace, în ce împrejurări și în ce scop, pentru ca, din această succintă expunere să se poată vedea, pe de o parte, de instanțele superioare dacă faptul pentru care prevenitul a fost arestat, se încadrează în dispozițiunile textului din codul penal invocat în mandat, iar pe de altă parte, pentru a da arestatului posibilitatea de a opune mijloacele legale de apărare cu privire la valabilitatea sau oportunitatea măsurii de arestare luată contra sa. (Cas. II, Rătescu, pag. 254, no. 77);

2) Că, fiind vorba de un delict de presă, Constituția nu îngăduie arestul preventiv (art. 26);

3) Că, instrucția nu are nici un interes indispensabil pentru deținerea prevenitului, delictul fiind mărturisit, dovedit și nu mai este nevoie de audieri de martori, și

4) Că, situațiunea morală și socială a prevenitului nu îngăduie menținerea mandatului de arestare, motive pentru care cere anularea zisului mandat și liberarea prevenitului;

Considerând că, chestiunile de drept invocate de prevenit prin apărătorii săi, prin memoriile ce au depus, primând, Camera are a le examina mai înainte de discutarea fondului;

Având în vedere că, în ce privește primul și al treilea

capăt din mandatul de arestare, care determină faptele comise de prevenit, ele constituie delict de presă și în conformitate cu art. 26 alin. ultim din Constituție din 29 Martie 1923, arestul preventiv în această materie este interzis, chiar în cazul când judecata acestor delict este de competența Tribunalului;

Considerând că, în ce privește cel de al doilea capăt din mandatul de arestare care privește insultele comise prin viu grai de către prevenit;

Considerând că, în conformitate cu art. 100 și 101 din proc. pen., mandatul de arestare trebuie să fie datat, să cuprindă numele, pronumele și calitatea magistratului care l'a dat, să fie individual, să arate numele și pronumele prevenitului și faptul pentru care este urmărit, să fie motivat, să cuprindă cauza care l'a provocat, calificarea faptului și pedeapsa prevăzută de lege, toate acestea sub pedeapsa de nulitate;

Considerând că, unul din elementele esențiale pentru validitatea mandatului de arestare este arătarea faptului material comis de prevenit și care a determinat emiterea lui, faptul trebuind să fie descris în rezumat arătându-se faptul pe care l'a săvârșit, asupra cui, prin ce mijloace, în ce împrejurări și în ce scop;

Că, această expunere sumară este necesară, pentru ca, pe de o parte, instanțele superioare să poată examina dacă faptele pentru care a fost arestat prevenitul se încadrează în textul respectiv din codul penal, iar pe de altă parte, pentru a da arestatului posibilitatea de a opune mijloacele legale de apărare cu privire la valabilitatea sau oportunitatea măsurii de arestare. (Cas. II, 9251, 15 Noiembrie, 1928);

Considerând că, mandatul de arestare de mat sus, prevăzând că prevenitul a insultat pe M. S. Regele, în cuvântarea ce a ținut la întrunirea publică, ținută în ziua de 18 Decembrie, 1932, în sala „Ileana“—Obor, nu înseamnă că a arătat faptul material comis care constituie insulta, căci arătarea motivelor, adică cuvintele ofensatoare cari au determinat luarea unei măsuri atât de grave, trebuia să fie cuprinsă în însuși mandatul de arestare;

Că, astfel fiind, apelul prevenitului este fondat și deci el urmează a fi admis ca atare, anulându-se sus-zisul mandat de arestare.

Pentru aceste motive, Camera, în neunire cu concluziunile orale ale d-lui procuror de secție:

Admite apelul făcut de prevenitul Grigore Forțu în contra jurnalului cu no. 676 din 16 Ianuarie, 1933, al Tribunalului Ilfov secția III-a civ. cor.;

Reformează acest jurnal;

Anulează mandatul de arestare cu no. 351 din 1933;

Ordonă liberarea numitului prevenit de sub menționatul mandat de arestare.

(ss) N. Jac Constantinescu, Ernest Ceaur Aslan,
Ion Dobrescu.

CAMERA DE PUNERE SUB ACUZARE DE PE LANGĂ CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI

Audiența de la 21 Ianuarie 1933

Președinte D-I N. JAC CONSTANTINESCU Preș.
Grigore Forțu apel contra mandatului de arestare
Deciziunea No. 70

Mandat de arestare. Apel la Camera de punere sub acuzare. Deținere. Motivare. Condițiuni esențiale. Neîndeplinirea lor. Anulare. Art. 93 al. 2 pr. pen.; art. 11 Constituție.

Art. 11 Constituție, care garantează libertatea individuală, dispune că nimeni nu poate fi deținut sau arestat decât în puterea unui mandat judecătoresc.

Art. 93 al. 2 pr. pen., dispune că mandatul de arestare, având de obiect închisoarea preventivă a unei persoane, nu poate fi dat de cât în circumstanțe grave și când arestarea este indispensabilă instrucției cauzei sau este reclamată de un interes al siguranței publice.

Pe lângă cele două condițiuni generale, gravitatea faptului imputat și pedeapsa prevăzută de lege, să fie minimum trei luni, nu sunt însă suficiente, ci mai cere în mod imperativ alte două condițiuni speciale: deținerea să fie indispensabilă instrucției sau să fie reclamată de un interes al siguranței publice.

Prin urmare, în speță, dacă condițiunile generale sunt întrunite, cele speciale însă, nefiind întrunite, căci interesul instrucției nu mai exista, martorii propuși de Parchet fiind toți audiați, iar amenințarea siguranței și ordinii publice nu mai exista, fiindcă faptul, deși comis la 18 Dec. 1932, autoritățile nu au intervenit decât la 15 Ian. 1933. Așa dar, mandatul de arestare nefiind întemeiat el urmează a se anula.

Camera,

Asupra apelului de față, făcut de prevenitul Grigore Forju, în contra jurnalului cu no. 1064 din 19 Ianuarie 1933, al Trib. Ilfov secția III-a c. cor., prin care pe baza art. 97 proc. pen. se confirmă mandatul de arestare no. 450 din 1933, dat în contra lui de d-l judecător de instrucție al sus-zisului Tribunal, cab. no. 3, pentru faptele prevăzute și pedepsite de art. 77 al. 1 din codul penal, comb. cu art. 294 al. 1, comb. și cu art. 40 din acelaș cod.

Având în vedere că apelul este regulat făcut, prin declarațiune la Grefa Tribunalului al cărui jurnal se atacă în termenul prevăzut de art. 157 proc. penală, conform dispozițiilor art. 27 din legea libertății individuale.

Având în vedere actele din dosarul cauzei, memoriile prevenitului, raportul d-lui consilier Ernest Ceaur Aslan și concluziunile d-lui procuror general.

Având în vedere că, se constată din actele aflate în dosar, că este deschisă acțiune publică în contra sus-numitului prevenit, pentru faptele prevăzute și pedepsite de art. 77 al. 1 comb. cu art. 294 al. 1 și cu art. 40 din codul penal și că judecătorul de instrucție al Trib. Ilfov cab. no. 3, a emis în ziua de 15 Ianuarie 1933, în contra prevenitului mandatul de arestare no. 351, care mandat a fost anulat de această Cameră de acuzare prin deciziunea cu no. 58 din 19 Ianuarie 1933, în urma apelului făcut de numitul prevenit.

Că, emițându-se un al doilea mandat de arestare cu no. 450 din aceeași zi, în contra numitului prevenit pentru aceleași fapte prevăzute și pedepsite de aceleași texte de lege, Trib. Ilfov secția III-a civ. cor., prin jurnalul cu no. 1064 din 19 Ianuarie 1933, a confirmat acest mandat de arestare, jurnalul ce a fost atacat de prevenit, prin apelul de față la această Cameră de acuzare.

Având în vedere că se impută sus-numitului prevenit că, cu ocazia unei întruniri ținută la 18 Octombrie 1932, în sala „Ileana”, cartierul Obor din București, prin cuvântarea ținută în public, a adus Persoanei Majestății Sale Regele Carol al II-lea, al României, ofensele arătate în cuprinsul mandatului, atingând cinstea sa personală.

Considerând că, art. 11 din Constituție, garantând libertatea individuală, prevede că: „nimeni nu poate fi deținut sau arestat, decât în puterea unui mandat judecătoresc”.

Că, art. 93 al. 2 proc. penală, dispune ca mandatul de arestare, având de obiect închisoarea preventivă a unei persoane, nu poate fi dat decât în circumstanțe grave și când arestarea este indispensabilă instrucției cauzei, sau este reclamată de un interes al siguranței publice.

Că, la aceste condițiuni, legiuitorul mai adaogă și pe

aceia că: faptul imputat să fie pedepsit cu o pedeapsă de minimum trei luni.

Că, așa dar, din cuprinsul acestui articol, rezultă că legiuitorul în această materie stabilește principiul că: regula este libertatea tuturor celor puși sub inculpare, iar excepțiunea este deținerea lor preventivă.

Având în vedere că, pentru emiterea unui mandat de arestare, legea cere neapărat, existența în prim loc a două condițiuni generale: gravitatea faptului imputat și ca pedeapsa prevăzută de lege să fie de minimum trei luni.

Că, singure aceste două condițiuni generate nu sunt suficiente, legea mai cerând în mod imperativ existența uneia din cele două condițiuni speciale: deținerea să fie indispensabilă instrucției, sau să fie reclamată de un interes al siguranței publice, lucru care rezultă din conjunctivul și, din acest articol care figurează imediat după condițiunea gravității faptului.

Că, în ce privește gravitatea faptului, ea urmează a fi luată în considerare, nu potrivit calificării lui abstracte, întrucât legea permite lăsarea în libertate, chiar în materie de crimă, ci ținând seamă de împrejurările concrete în cari faptul a fost săvârșit și de tulburarea socială pe care a produs-o.

Că, în ce privește condițiunile speciale, ele nu constituiesc numai niște simple enunțări, ele trebuind neapărat să corespundă unei stări de fapt riguros exactă.

Având în vedere că, delictul pentru care prevenitul este pus sub inculpare, se pedepsește de lege cu 1—2 ani închisoare corecțională.

Că, această ofensă adusă Capului Statului, cea mai înaltă Emanatiune a voinței naționale, s'a făcut după cum se pretinde, prin învinuiri aduse într-o întrunire publică.

Că, toate aceste împrejurări în cari faptul s'a săvârșit, ar da acestuia evident un caracter grav.

Că, așa fiind în speță, sunt întrunite cele două condițiuni generale, cerute de articolul mai sus citat.

Că, întrucât însă, după cum arătam mai sus, singurele aceste condițiuni, oricât de grav s'ar prezenta faptul imputat, nu sunt suficiente pentru justificarea detențiunei preventive, urmează a se examina dacă în speță sunt întrunite și condițiunile speciale arătate în mandat.

Având în vedere că, prin mandatul de arestare, emis de judele instructor al cabinetului III Ilfov, în contra prevenitului se invoacă ca motiv al detențiunei sale, interesul indispensabil al instrucției, care nefiind terminată, ar putea fi influențată de către inculpat, urmând a mai fi ascultați și alți martori.

Având în vedere că, din interogatoriile luate prevenitului de judele instructor, se constată că acesta a recunoscut în parte faptul ce i se impută.

Că, această recunoaștere este coroborată cu dovada rezultând din însăși ziarul inculpatului, în care acesta, după cum recunoaște, a reprodus cuvântarea pronunțată la întrunirea ce a ținut.

Că, deci, față de aceste elemente de dovadă, nu se poate susține că, interesul indispensabil al instrucției, ar cere ca prevenitul să rămână în stare de arest.

Că, totuși, admițând că acest interes al instrucției ar fi existat, astăzi prin faptul că martorii propuși de Parchet au fost audiați de judele instructor, acest interes nu mai există.

Că, dealtminte, și reprezentantul Ministerului Public, prin concluziunile puse oral înaintea acestei Camere, recunoscând aceasta, declară că nu mai susține acest motiv.

Că, așa fiind, prima condițiune specială în speță, nu este întrunită.

Având în vedere că, prin mandatul mai sus menționat, se invoacă în al doilea loc motivul, interesul ordinii și sigu-

Considerând că față de cele mai sus arătate și în conformitate cu dispozițiunile art. 14 din regulamentul legii persoanelor juridice, verificându-se în Camera de consiliu actele depuse și constatându-se că sunt îndeplinite cerințele legii, cererea de față urmează a se admite.

Pentru aceste motive.

Ascultând și concluziunile d-lui reprezentant al Ministerului Public.

Admite cererea făcută de Camera Sindicală a Proprietarilor Urbani din București.

(ss) Hariton Udrea, Laurențiu Preușescu.

NOTA. — Chestiunea, dacă proprietarii urbani se pot constitui în sindicat, s'a pus în Franța în 1892, cu ocazia intervenției Parchetului Trib. de Sena, de a fi dizolvată Camera Sindicală a Proprietarilor imobiliari din Paris.

Camera Sindicală a fost înființată în 1872. Prin constituirea ei, s'a căutat să se ajute administrația, ca să ridice capitala țării, greu încercată prin războiul din 1870. Muncitori fără lucru, își găsiu ocupație grație acestei Camere.

La 21 Martie 1884, a fost votată în Franța, legea asupra sindicatelor profesionale. Camera Sindicală a căutat să se conformeze acestei legi, cerând autorizația de a funcționa. Nici autoritatea administrativă, nici cea judiciară, nu au făcut o obiecțiune la această cerere.

Până în 1892, Camera Sindicală nu a fost turburată în funcționarea ei. La 25 Ianuarie, 1892, ea primește ordinul de dizolvare. După Parchetul de Sena o asociație de proprietari urbani nu se putea constitui în Sindicat.

La întâmpinarea pe care a făcut-o Parchetul de Sena, pentru a nu fi dizolvată, Camera Sindicală a depus și o consultație a lui Waldeck-Rousseau, autorul legii asupra sindicatelor profesionale din 1884. Parchetul, în urma acestei consultații, nu a mai persistat în măsura de dizolvare.

Pentru că în consultația lui Waldeck-Rousseau se răspunde luminos la chestiunea, dacă proprietarii urbani se pot constitui în sindicate, vom da unele extrase mai lungi din această consultație.

Mai întâi ce spune Waldeck-Rousseau, de legea din 1884 ?

Waldeck-Rousseau spune :

„La loi de 1884 n'est pas une loi de classification entre les professions admises à se syndiquer et celles auxquelles ce droit serait refusé.

C'est une loi politique.

De nombreuses tentatives avait été faites pour régler le droit d'association entre toutes les personnes quelconques, se réunissant, se choisissant par le libre exercice de leur volonté, non en raison de certaines affinités positives, ni d'une communauté d'intérêt préexistante.

Elles se heurtaient à de grandes difficultés.

Cependant on était en présence d'un état de choses, d'un état de faits, tolérés, reconnus, du moins implicitement. Des groupements s'étaient formés entre personnes appartenant à une même branche d'industrie, de commerce, à une même famille professionnelle.

On décida de surseoir à toute loi générale sur les associations, et de consacrer législativement les associations particulières formées entre personnes ayant un intérêt économique semblable. Ainsi le cadre de chaque Association était fixé par la nature même des choses, restreint à des collectivités distinctes. Le danger de voir se former de véritables Etats dans l'Etat était écarté. En un mot sans admettre la liberté d'association entre tous les citoyens, on la reconnaissait à toutes personnes exerçant une même profession; ce n'était pas la liberté d'association dans l'Etat, mais la liberté d'association dans la profession.

Arătând discuțiile din Parlament Waldeck-Rousseau spune :

„Deux courants se sont établis: les uns voulaient de proche en proche et d'analogie en analogie, permettre de constituer des syndicats où entreraient toutes les professions non d'un même genre, mais d'une même famille. Les autres dominées par la pensée de ne point créer des associations indéfiniment extensibles, exigeaient que les associés appartenissent à une même et unique profession. Une transaction intervint, nous le verrons en discutant l'article 3; constatons ici que pas un instant il ne s'est élevé de question sur les professions qui seraient ou non admises à se syndiquer.

Il y a mieux. A mainte reprise il a été déclaré que la loi embrassait dans ses prévisions toutes les professions quelles qu'elles fussent.

Waldeck-Rousseau examinând apoi textul, spune

„Le texte ne résiste pas moins à cette interprétation. Il contient comme tout autre texte, des définitions, des énonciations.

Entre quelles personnes les syndicats pourront-ils se former? L'article 2 répond: „entre les personnes exerçant une même profession“.

Quelle objet pourront-ils poursuivre? L'article 3 répond: „la défense des intérêts économiques“.

Toute la loi tient dans ces deux phrases. Le surplus des deux articles en question ne contient rien qui en affaiblisse la portée générale.

L'article 3, dit-on, encore, limite l'objet des syndicats „à la défense des intérêts économiques, industriels, commerciaux et agricoles, refusant ainsi le droit d'en former à ceux qui n'ont à défendre aucun intérêt industriel, commercial et agricole“, ni par suite, aucun intérêt économique. Ce raisonnement est celui de la Cour de Cassation. La forme même qu'il est obligé d'emprunter en décèle toute l'exactitude. Le texte de l'article 3 est tout différent; il ne parle pas seulement d'intérêts commerciaux, industriels, agricoles, il parle d'abord d'intérêts économiques. Il n'a point énoncé cette proposition singulière, véritable contre-sens au point de vue de la science sociale, qu'il n'existe pas d'intérêts économiques en dehors des intérêts industriels, commerciaux et agricoles. On peut n'être ni industriel, ni commerçant, ni agriculteur et avoir des intérêts économiques. Le rentier lui-même a des intérêts économiques, l'artiste, le littérateur aussi. Tout ce qui touche au développement ou la conservation de la richesse, ou individuelle ou collective, est du domaine de l'économie politique ou sociale. N'insistons pas...

L'article 3 emploie une expression générale, suivie d'énonciations particulières qui lui restent subordonnées. C'est, disons-le, une fois de plus, dans la définition non dans les énumérations et les développements, qu'il faut chercher la pensée de la loi. Les mots „industriels, commerciaux, agricoles“ ne sont pas plus limitatifs que n'étaient les mots „industriels et commerciaux“, avant l'adjonction du mot „agricole“.

Iar ca argument gramatical și ca încheiere, Waldeck-Rousseau spune :

„Reste l'argument gramatical“ la propriété n'est point une profession, les syndicats professionnels sont donc fermés aux propriétaires.

Il ne mérite qu'une courte réponse. La profession c'est dans son sens générale, non pas seulement le métier, mais l'état la condition de la personne (Littré); on n'a point dans l'usage administratif trouvé d'autre expression pour établir les statistiques, les bulletins de recensement;

Dans l'état actuel la condition de propriétaire n'est pas une manière d'être résultant de la détention de la propriété, un immeuble urbain ne produit pas de fruits naturels. On n'en obtient un revenu que par des prestations continues. Son exploitation comporte l'emploi d'ouvriers, souvent de salariés permanents. Le propriétaire doit faire valoir sa maison. Il exerce donc une profession, il faut qu'il déploie une expérience, une activité personnelle.

En résumé, la loi de 1884 a envisagé les professions comme autant de petites sociétés distinctes, dans la sphère de chacune d'elles les syndicats peuvent être fondés. Elle exige que chacun des syndicats ne se recrute que dans une même profession. Elle n'en exclut aucune. L'objet qu'elle leur assigne est limité aux intérêts économiques en général, non aux intérêts de certaines classes au détriment des autres.

Disons en terminant qu'il serait bien étrange qu'une loi n'ayant voulu connaître d'autres limites que le péril possible qu'entraîneraient des associations religieuses ou politiques, se recrutant à leur guise, eut précisément refusé ses privilèges à une catégorie de personnes, dont les intérêts sont plus intimement liés à la conservation et au bien être de l'Etat.

Se vede deci din această consultație, că proprietarii urbani se pot constitui în sindicat.

* * *

Aplicația legii din 1884 s'a lărgit astfel, prin interpretarea care s'a dat acestei legi în Franța. Deși interesul economic arătat de lege este pus în legătură cu comerțul, industria și agricultura, aceste câmpuri de activitate au fost puse pe planul al doilea în interpretarea legii. Ceeace s'a considerat că interesează în primul rând pentru constituirea unui sindicat, este interesul economic profesional. De aceea, chiar înainte de venirea unei legi, unii medici din Franța s'au constituit în sindicat. Constituirea s'a făcut, fiindcă medicii urmăreau același interes.

Beneficiul sindical s'a lărgit astfel. Această lărgire nu a făcut însă, ca să nu fie o limită la constituirea sindicatelor. Nu oricine poate să facă parte dintr'un sindicat. Cel ce nu are o profesiune, nu poate să facă parte dintr'un sindicat. Calitatea de profesionist este deci aceia care interesează, pentru acordarea beneficiului sindical.

Din cauză că profesiunea dă carte de intrare într'un sindicat, s'a spus că proprietarii urbani nu se pot constitui în sindicat. S'a spus că cel care este proprietar, nu este profesionist. Cel care gerează un imobil de raport, da, exercită o profesiune. Proprietarul de imobil însă, care nu gerează un asemenea imobil, acesta nu este profesionist (v. G. Scelle, Le droit ouvrier. Collec. Armand Colin, pag. 54).

Concepția aceasta era potrivită cu o viață patriarhală. Pentru un proprietar urban, trăind tihnit în casa lui, fără să se gândească să scoată venituri din această casă, se potrivea această concepție. Proprietatea urbană însă acum este o sursă de venituri. Proprietarul urban își scoate venituri din proprietatea sa, după cum și proprietarul rural își scoate venituri din proprietatea sa. Activitate depune și proprietarul urban, în această calitate a sa. Această activitate este mai puțin aparentă decât la alte profesii. Deosebiri însă nu se pot face între proprietari și alți profesioniști din această cauză. Astfel, că ceeace le este permis altor profesioniști, pentru apărarea intereselor

lor, putând aceștia să se constitue în sindicate, trebuie să le fie permis și proprietarilor urbani, pentru apărarea drepturilor lor.

* * *

Din cele expuse se constată, că două chestiuni s'au discutat, pentru a se răspunde la întrebarea, dacă proprietarii urbani se pot constitui în sindicat: 1) chestiunea, dacă după legea franceză din 1884, interesul economic poate să justifice singur crearea unui sindicat profesional, sau dacă acest interes trebuie să fie în legătură cu agricultura, industria și comerțul, și 2) dacă proprietarii pot să fie considerați ca profesioniști.

Legea română din 1921 a dat însă o enumerare mai întinsă a intereselor de apărare, prin sindicatele profesionale. După această lege, interesele de apărare, sunt acelea de ordin comercial, industrial, agricol, tehnic economic și cultural.

La noi deci nu se mai pune chestiunea, dacă interesul economic singur poate să justifice crearea unui sindicat profesional. Legea a tranșat această chestiune în sens afirmativ.

Asupra chestiunii a doua, iarăși s'a văzut care este răspunsul. Acest răspuns este tot afirmativ.

Concluzia deci a celor expuse este, că proprietarii urbani se pot constitui în sindicate profesionale.

HARITON UDREA
Jude Trib. Ilfov

ERATA

În numărul 16 din 23 Aprilie 1933, al acestei reviste, la pagina 256, în coloana doua, se va citi la rândul al 5-lea, următoarele: „Dacă însă prin statuarea asupra celei dintâi culpe, nu s'a statuat și asupra culpei prevăzută de art. 1382 cod. civ. fr., în cazul acesta nu mai există **autoritatea lucrului judecat**”. Urmează apoi propozițiunea omisă: „**Or între aceste culpe există deosebire**”. După această propozițiune vine fraza tipărită: „Din cauza acestei deosebiri, etc”.

A apărut în Editura „Curierul Judiciar” :

LEGEA PENTRU REGLEMENTAREA DATORIILOR AGRICOLE ȘI URBANE, din Aprilie 1933. Comentată și adnotată cu debateri parlamentare, Expunere de Motive, Avizul Consiliului Legislativ și Rapoartele dela Cameră și Senat și un Indice Alfabetic complet de E. Cristoforeanu, Avocat. Lei 100.

A apărut în „Biblioteca Legilor Uzuale Adnotate” : **Legea pentru perceperea și urmărirea veniturilor publice No. 345.** Lei 25.

Legea pentru unificarea asigurărilor sociale No. 341. Lei 40.

Legea pentru reglementarea datoriilor agricole și urbane No. 340. Lei 25.